אמר רבא הלכתא: [א] חמץ בזמנו - בין במינו בין שלא במינו אסור במשהו כרב. [ב] שלא בזמנו בין במינו בין שלא במינו מותר כרבי שמעון, ומי אמר רבא הכי והאמר רבא: *רבי שמעון קנסא קנים הואיל ועבר עליו בבל יראה ובבל ימצא! הני מילי בעיניה אבל על ידי תערובת לא. ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא כי הוינן בי רב נחמן כי הוו נפקי שבעה יומי דפסחא אמר לן פוקו וזבינו חמירא דבני חילא: *אמר רב קדירות בפסח ישברו. ואמאי, לשהינהו אחר הפסח וליעבד בהו שלא במינן! גזירה דילמא אתו למיעבד בהו במינו. ושמואל אמר [ג] לא ישברו אבל משהי להו לאחר זמנו ועביד בהו בין במינו בין שלא במינו. ואזדא שמואל לטעמיה, דאמר שמואל להנהו דמזבני כנדי: אשוו זביני, ואי לא, דרשינא לכו כרבי שמעון. ולידרוש להו! דהא שמואל כרבי שמעון סבירא ליה! אתריה דרב הוה. *ההוא תנורא דטחו ביה טיחיא אסרה רבא בר אהילאי למיכלי' לריפתא אפי' במילחא לעולם דילמא אתי למיכליה בכותחא. מיתיבי *אין לשין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה, כיוצא בו אין

**אמר רבא הלכתא כו'**. ש"מ דפסק רבא הלכתא דכל איסורין שבתורה במינן במשהו ולא שני לן בין חמץ לשאר איסורי אלא בהא מילתא דגזר שלא במינן אטו מינן, שמעינן מינה חלב שנפל לקדירה אוסר במשהו וכן הלכה והא דקי"ל כל איסורין שבתורה בששים, בשלא במינן הוא: **שלא בזמנו בין במינו בין שלא במינו מותר**. אפילו בנותן טעם: **אבל ע"י תערובת לא**. ואפי' שהייה בעיניה ועבר עליה לא קנים למיסר תערובת דיליה: **ואזדא רבא**. דאמר הלכה כר' שמעון לטעמיה דאמר נמי בעלמא חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר אף באכילה הואיל וליכא למיקנס ביה מידי, ואי רבי יהודה חמץ סתמא קאמר ואפילו דנכרי: **בני חילא**. נכרים אע"פ °שאופיהו יום זה שעבר והוא פסח: **אמר רב קדירות בפסח ישברו**. רב לטעמיה דאמר חמץ אף לאחר זמנו אסור בהנאה כר' יהודה ואית ליה במשהו וקסבר נותן טעם לפגם אסור, ולית הלכתא כוותיה מתרי טעמי חדא דאוקי רבא הלכתא דתערובת לאחר זמנו מותר כר"ש והאי פחות מתערובת הוא ועוד דקי"ל נותן טעם לפגם מותר וזה משעברו עליו ימי הפסח הופג טעמו בדופני הכלי: **וליעבד בהו שלא במינו**. דהא מודי רב לעיל דחמץ שלא בזמנו שלא במינו במשהו מותר והאי משהו חשיב להו: **כנדי**. קדרות לאחר הפסח: **אשוו זביניכו**. אל תעלו דמיהן יותר משוויי': **כר"ש**. דמותרות הקדרות הישנות לאחר הפסח: **כר"ש ס"ל**. כדאמרן לעיל: **דטחו ביה טיחיא**. שומן נתנו בו בקרקעיתו ונותן טעם בלחם: **לעולם**. אפילו חזר והוסק: **אפילו במילחא**. להכי נקט "אפילו במילחא" שאין דרך לאכול פת בלא מלח או ליפתן:

מין

**אמר** רבא הלכתא חמץ בזמנו בין במינו ובין שלא במינו אסור בכל שהוא כרב. פסק רש"י בחולין דמין במינו במשהו כרבי יהודה דאמר בפ' כל הבשר (חולין קט.) מין במינו לא בטיל ואף רבי קאמר התם נראין דברי רבי יהודה מכלל דהלכתא הכי ועוד הביא ראיה מהא דפליגי אביי ורבא בפרק בתרא דע"ז (דף סו.) חלא דחמרא וחלא דשיכרא חמירא דחיטי וחמירא דשערי רבא אמר במשהו אביי אמר בנותן טעם משום דמר סבר בתר שמא אזלינן ומר סבר בתר טעמא אזלינן אלמא בין לאביי בין לרבא מין במינו במשהו ועוד פסק רבא בשמעתא מין במינו במשהו כרב ור"ת אומר דכל אלו אינם ראיות דאין הלכה לא כר' יהודה ולא *כרבי וההיא דפ' בתרא דמס' ע"ז פלוגתא דאביי ורבא מצי למימר דחמירא וחלא דטבל ויין נסך דמודו ר' יוחנן ור"ל שהם במשהו ושמעתא אי גר' במשהו כרב י"ל שפוסק בחמץ כרב ולא מטעמי' דרב דס"ל בכל איסורין שבתורה במינו במשהו ורבא לית ליה אלא דוקא בחמץ בפסח משום חומרא דחמץ וגם רב יהודאי גאון פסק כן דדוקא בחמץ פסק רבא כרב דשאלו מקמיה כל איסורין שבתורה במשהו כרב או בנותן טעם כר"י והשיב מדאמר רבא חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו במשהו א"כ בהא [מיהו] הלכה כרב במשהו אבל בשאר איסורין בנ"ט כר' יוחנן וכר"ל ועוד אומר ר"ת דלא גרסי' במשהו כרב וכן משמע בה"ג דלא גרס ליה וסבר רבא גם בחמץ כר' יוחנן והא דלא פסק בהדיא הלכה כר' יוחנן משום דה"א דלא פסק כוותיה אלא בזמנו אבל שלא בזמנו לא דלא תקשי דרבא אדרבא דהא אמר רבא קנסא הוא דקניס ר' שמעון כדפרי' להכי איצטריך לפרש ומביא ר"ת ראיה דבהדיא סבירא ליה לרבא בפ' גיד הנשה (חולין צז: ושם) מין במינו בס' דקאמר אמרו רבנן בטעמא וכו' מין במינו דליכא למיקם אטעמא אי נמי מין שלא במינו וליכא קפילא בס' ואין לדחות דמיירי בחמרא חדתא ועינבי דהוי טעמא אחד והוי בס' משום דרבא בתר שמא אזיל ולא חשיב מינו דא"כ אמאי קרי ליה מין במינו ובהקומץ רבה (מנחות כג. ושם) משני רבא דסבר ר' יהודה מין במינו וד"א וכו' מכלל דאיהו לית ליה ובפ' התערובת (זבחים עט. ושם) קסבר ר"א בן יעקב מין במינו בטל וסתמא דגמרא קאמר בשילהי מסכת ביצה (ד' לח: ושם) שפיר עבוד דאחיכו עליה חיטי נהי דלרבי יהודה לא בטל לרבנן מיבטל בטיל מכלל דהכי הלכתא ורש"י גופיה פסק בפרק בתרא דמס' ע"ז (ד' סו.) גבי פלוגתא דאביי ורבא דהלכתא כרבי יוחנן דסבר בנ"ט ובה"ג של אספמיא פסק דחתיכה בחתיכות בנ"ט ומייתי מדרבא בפ' גיד הנשה (חולין צז.) ויין נסך דקאמר התם במשהו אומר ר"ת דוקא כשנתנסך לפני ע"ז דלאמתני' קאי דבעי תרתי דבר שבמנין ואיסורי הנאה °אבל סתם יינן דשרי בהנאה בס' ובתשובת הגאונים שכתב רבינו יוסף טוב עלם מלא ר"ת יין נסך שנתנסך ממנו לפני ע"ז אסור בהנאה ואינו בטל אפילו באלף כמו ששנינו *אלו אסורין ואיסורן איסור הנאה בכל שהוא יין נסך וכו' מכלל דשאר איסורין וסתם יינן חוץ מטבל ויין נסך בין במינו ובין שלא במינו בנ"ט ובחמץ בפסח לא עשה ר"ת מעשה אע"ג דבשאלתות דרב אחאי* נמי איתא דרבא אית ליה גם בחמץ בנ"ט: [וע"ע תוס' חולין צז. ד"ה אמר רבא]: **אמר** רב קדירות בפסח ישברו. בפ' בתרא דמס' ע"ז (דף סח: ושם) גבי עכברא בשיכרא מספקא ליה אי קסבר רב נותן טעם לפגם אסור או מותר ועכבר' בשיכרא אשבוחי משבח ואי ס"ל מותר אפ"ה קאמר הכא שפיר ישברו דנ"ט לפגם דוקא בדיעבד שרי אבל לכתחלה אסור דגזרינן שאינו בן יומא אטו בן יומא ועוד דהתם שרי לפי שפוגם טעמו כמו שהוא בעין אבל הכא אינו פוגם אלא מחמת ששהה בדופני הכלי: **לשהינהו** עד אחר הפסח וליעבד בהו שלא במינן. תימה לר"י נהי דסבירא לן דטעמא דחמץ בקדירה חשיב משהו שאין רגילין להשתמש הרבה ביחד מ"מ הא תנן אין מבטלין איסור לכתחלה ואפי' איסורא דרבנן אין מבטלין דאם לא כן מה הועילו חכמים בתקנתם שאסרו עד ששים הואיל שיכול להוסיף ולבטל האיסור ולא דמי לעצים שנשרו מן הדקל לתנור בי"ט שמרבה עליהן עצים מוכנים ומסיק (ביצה ד' ד:) דהתם איסור מוקצה אין לו שורש מן התורה אבל מידי דאית לי' שורש מן התורה לא ומפרש ה"ר יוסף הואיל ואיכא תרתי לטיבותא שהוא נותן טעם לפגם ומשהו שלא במינו בכה"ג מבטלין ולדבריו נ"ל דה"פ וליעבד שלא במינו אי ס"ל לרב נותן טעם לפגם מותר ור"י מפרש דכיון שהקדירות של חרס הן אם יהיו אסורין ואין להם תקנה זה חשוב דיעבד ואע"ג דלענין איסור קדירה שאין בת יומא אסרינן לה אע"פ שאין לה תקנה משום דהתם בלע איסור הרבה אבל הכא ליכא אלא משהו והואיל ושלא במינו הוא יכול לבטל וכדיעבד דמי: **דילמא** אתי למיעבד במינו. לעיל לא גזר שלא במינו אטו מינו דהא לא שכיח שיתערב לו חמץ אבל הכא להתיר לבשל בהן איכא למיגזר: **ואפילו** במלחא. והא דאמר בכיצד צולין (לקמן עו:) פת שאפאה עם הצלי בתנור אסור לאוכלו בכותח אבל במלח שרי התם לא אסירא אלא מטעם ריח דליכא איסור כולי האי: **דילמא** אתי למיכליה בכותח. ותימה וליכליה בכותח דהא נותן טעם בנ"ט הוא כדאמר בפ' כל הבשר (חולין קיא: ושם) דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח וי"ל דקאמר התם נמי לגון שחתכו בסכין אסור לאוכלו בכותח ופרש"י משום חורפא דלגון בלע טפי מדגים רותחים שעלו בקערה ולפי זה דגים שנתבשלו בקדירה אסור לאוכלן בכותח דע"י בישול בלעי יותר מדאי וכן נמי הכא מחום התנור בלעי טפי ולפי' אחר שפ"ה שם דלגון אסור לפי שפעמים שהשמנונית קרוש על הסכין ואינו ניכר ואיכא בלגון טעם בשר ממש קשה הכא כיון שנתקנח התנור יפה או הוסק פעם אחרת אמאי אסור לאוכלו בכותח וי"ל דשומן שעל החרס אינו יכול °לקנח יפה:

והלכתא

סט א מיי' פ"א מהל' חמץ הל' ה ופט"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ט סמג לאוין עח טוש"ע א"ח סי' תמז סעיף א :

ע ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא :

עא ג מיי' פ"ה מהל' חו"מ הל' כה סמג שם טוש"ע א"ח סי' תנא סעיף א :

עב ד מיי' פ"ט מהל' מאכלות אסורות הל' כב סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סימן לז סעיף א ·

י"ג כרב

נושא/מבנה

ב' דעות בעניין קדירות חמץ בפסח

נושא

תנור שנמרח בשומן בשר - מה דין הלחם שנאפה בו

[לעיל כט.]

זבחים נס:

[שם]

לקמן נו.
זבחים לה:
ב"מ נח.

[ע"ז עד. ע"ש]

[פ' לו סי' פ]

◆

## רבינו חננאל

בין במינן בין שלא במינן מותר כר' שמעון: **אמר** רבא הלכתא חמץ בפסח שהוא זמן איסורו בין במינו בין שלא במינו אסור במשהו כרב לאחר הפסח שלא בזמנו בין במינו בין שלא במינו מותר כר' שמעון דהא רב ושמואל ור' יוחנן שלא בזמנו שלא במינו כולן שוין בזה שמותר . ואקשינן ומי אמר רבא הכי והא רבא הוא דאוקימלמתני' כר' שמעון דאמר אע"ג דסבר ר' שמעון דחמץ לאחר הפסח שרי קנס משום דעבר עליה בבל יראה ובל ימצא ושני' אין ר' שמעון לעולם קנים לאחר הפסח מידו לא קנים אלא היכא דאיתיה לחמץ שעבר עליו הפסח בעיניה אבל על ידי תערובות אפי' במינו לא קנים : **ואזדא** רבא לטעמיה דאמר כי הוינא בי רב נחמן כי הוו נפקו יומי דפסחא הוה אמר לן פוקו אייתו חמירא דבני חילא מראין הדברים דחמירא *) דא דבני חילא ברשות ישראל הות ואע"ג דכדידהו הות דמיא הוה שרי רב נחמן דהא על ידי תערובות היא : **אמר** רב קדרות בפסח ישברו חיישינן לשהויינהו לאחר הפסח ולבשל בהו שלא במינן גזרה דלמא אתי לבשל בהו במינן ושמואל אמר אחר זמנן מותר לבשל בהו בין במינן בין שלא במינן ואודא שמואל לטעמיה דאמר שמואל להני דמזבני כנדי פי' כנדי כגון אנני אשוו זבינו כלומר מכרו בזול ולא תמכרו ביוקר ואי לא דרשינא לכו כר' שמעון דשרי בישינים לאחר הפסח בין במינו בין שלא במינן והאי דלא דרש להו דמשום אתריה דרב [הוה] ולא הוה בעי לאורוי קמיה רב וקיי"ל בהא כשמואל : **ההוא** תנורא דטחיה בשומן של בשר אסריה (רבא) [רבה] בר אהילאי למיפא ביה פת לעולם אע"פ שמסיקין אותו חייש דלמא אתו למיכל הפת ההוא בחלב ומותבינן עליה אין לשין העיסה בחלב

◆

## גליון הש"ס

גמ' אין לשין את העיסה בחלב. עי' שבת פח ע"ב תד"ה ואיסוגי: רש"י ד"ה בני חילא כו' שאופיהו. עי' ב"י יו"ד סי' קיז: תוס' ד"ה אמר רבא אבל בכולהו. תמוה לי הא סתם יינם בכלל כדמוכח בכמה דוכתי פ"ג ושם ובחולין כתבו תוס' סתם אבל סתם יינם בטל בס'. וכאן נלע"ד דט"ס בתוס': ד"ה דלמא אתי כו' אינו יכול לקנח יפה. עי' מ"ק דף יא ע"א ד"ה ומהגיא כי טמיא:

---

*) עיין לעיל דף ה ע"ב א"ל רבא לבני מחוזא בעירו חמירא דבני חילא וכו' וע"ע היטב בהשגות הראב"ד בפ"ד מהל' חו"מ הלכה ג' ובכ"מ ובלח"מ שם ועי' בח"י סי' ת"מ סק"ד בשם הירושלמי ודו"ק .